

Dosarul nr. 3ra-617/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (L. Bagrin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, E. Palanciuc și A. Malîi)

DECIZIE

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătoria

Oleg Sternioală
Ion Druță
Iurie Bejenaru
Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu

examinând recursurile declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Zghibartă Ion împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM și Casei Naționale de Asigurări Sociale al RM cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 6 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile depuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM, fiind menținută hotărârea din 23 mai 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

Zghibartă Ion a depus cerere de chemare în judecată la 29 decembrie 2016 împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor reclamantului a indicat că a activat în organele afacerilor interne în perioada 1 februarie 1978 – 14 decembrie 1998, fiind concediat în legătură cu atingerea limitei de vârstă, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI.

Ulterior pensionării, Zghibartă Ion s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne cu mai multe cereri, cereri prelabile, demersuri, plângeri. Urmare a petițiilor adresate, în calculul total al vechimii în muncă a fost inclusă activitatea din perioada 1 noiembrie 1973- 25 ianuarie 1978, care constituie 3 ani 2 luni 24 zile, în care a activat în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a MAI RSSM.

S-a specificat că la 29 noiembrie 2016 a adresat o cerere prelabilă Ministerului Afacerilor Interne, solicitând calcularea corectă a vechimii totale de activitate pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne, inclusiv prin includerea cu înlesniri a

perioadei 1 noiembrie 1974 - 25 ianuarie 1978 (care i-a fost calculată doar ordinar, însă urma ai fi calculată dublu), stabilirea corectă a pensiei, indemnizațiilor (adaosurilor, sporurilor) și indexațiilor convenite începând cu momentul ieșirii la pensie, cât și achitarea diferenței acestora neplătite din vina organelor care le-au stabilit incorect.

Ministerul Afacerilor Interne prin scrisoarea nr. 10/G-A/p-743/16 din 14 decembrie 2016 i-a refuzat în admiterea cerințelor înaintate, motivând prin prevederea stabilită de art. 20 din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994.

Consideră reclamantul că Ministerul Afacerilor Interne ilegal i-a respins cererea prealabilă, deoarece cerințele privitor la stabilirea vechimii în serviciu în conformitate cu prevederile p. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, nu au fost anterior examinate de către instanțele de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, și anume la 31 mai 2018, la 4 septembrie 2017, 4 octombrie 2017, la 5 decembrie 2017 reclamantul prin intermediul reprezentantului său a depus cereri de concretizare a pretențiilor (f.d. 83, 114, 117, 181, 229).

Prin încheierea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost antrenat în proces Casa Națională de Asigurări Sociale a RM în calitate de copârât (101, vol. I).

A solicitat Zghibartă Ion a considera ilegal refuzul Ministerului Afacerilor Interne al RM expus în scrisoarea nr. 10/G-A/p-743/16 din 14 decembrie 2016 și Casei Naționale de Asigurări Sociale, expus prin scrisoarea nr. G-526/18 din 5 martie 2018.

A obliga stabilirea de către MAI a vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne, începând cu momentul pensionării – 14 decembrie 1978 – în mărime de 27 ani 2 luni 10 zile.

A obliga Ministerul Afacerilor Interne al RM și Casa Națională de Asigurări Sociale a RM să includă cu înlesniri perioada 1 noiembrie 1974-25 ianuarie 1978 (3 ani 2 luni 24 zile), în calculul total al vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne. Să stabilească pensia în mărime de 75%, cu adausurile, sporurile și indexațiile, în conformitate cu prevederile legale, începând cu momentul ieșirii la pensie, reieșind din calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne în mărime de 27 ani (71%) și motivul ieșirii la pensie pentru limită de vârstă (5%). Să stabilească și să achite restanța și diferența pensiei cu adausuri, sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, începând cu momentul ieșirii la pensie, neplătite în termen din vina organelor care au stabilit incorect vechimea în serviciu și mărimea pensiei, care la 1 decembrie 2017 constituie suma de 63 227,31 de lei.

A obliga Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, să stabilească și să achite pe viitor pensia cu adausuri, sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului, luând ca bază mărimea pensiei indexată la situația din 1 aprilie 2017 în sumă de 4 121,79 de lei, cu indexarea acestora anuală ulterioară, conform prevederilor legislației în vigoare.

Prin hotărârea din 23 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cererea de chemare în judecată depusă de către Zghibartă Ion împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM și Casei Naționale de Asigurări Sociale al RM cu privire la contestarea actului administrativ a fost admisă parțial.

A fost obligat în mod solidar Ministerul Afacerilor Interne și Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în conformitate cu prevederile pct. 8 lit. d) din hotărârea

Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, perioada 1 noiembrie 1974- 25 ianuarie 1978. cu înlesniri, în calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne al reclamantului Zghibartă Ion.

A fost obligat în mod solidar Ministerul Afacerilor Interne și Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească pensia în mărime de 75%, cu sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului Zghibartă Ion, în conformitate cu prevederile legale. Începând cu momentul ieșirii la pensie 14 decembrie 1998, reieșind din calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne în mărime de 27 ani (71%) și motivul ieșirii la pensie pentru limită de vârstă (5%).

A fost obligat în mod solidar Ministerul Afacerilor Interne și Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite reclamantului Zghibartă Ion restanța și diferența pensiei cu sporurile și indexațiile ce se cuvin, în conformitate cu prevederile legale, începând cu momentul ieșirii la pensie 14 decembrie 1998.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări să stabilească și să achite pensia cu sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului Zghibartă Ion, cu indexarea acestora conform prevederilor legislației în vigoare.

S-a dispus încasarea în mod solidar din contul Ministerului Afacerilor Interne și Casei Națională de Asigurări Sociale, în beneficiul reclamantului cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca nefondate (f.d. 10, 16-28, vol. II).

Manifestând dezacord față de hotărârea primei instanțe, la 31 mai 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale și la 19 iulie 2018 Ministerului Afacerilor Interne au declarat apel solicitând, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 6 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile depuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM, fiind menținută hotărârea din 23 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 84, 85-103, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție corectă.

Curtea de Apel Chișinău a subliniat că prima instanță corect a apreciat ilegalitatea refuzului Ministerului Afacerilor Interne expus prin scrisoarea nr. IO/G-A/p-743/16 din 14 decembrie 2016 și Casei Naționale de Asigurări Sociale, expus prin scrisoarea nr.G-526/18 din 5 martie 2018, or, în cadrul ședinței s-a constatat că Zghibartă Ion, întrunește cerințele stabilite de lege pentru recalcularea vechimii în muncă, cu avantaje, cu calcularea a două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada 1 noiembrie 1974- 25 ianuarie 1978.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM la 22 martie 2019 și Ministerul Afacerilor Interne al RM la 4 aprilie 2019 au contestat-o cu recurs solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emieterea unei noi decizii.

În motivarea recursului s-a invocat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Totodată, recurenții au specificat că doar persoanele care la moment sunt angajate și efectuează serviciul de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și

arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie) au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, iar la caz, Zghibartă Ion solicită recalcularea vechimii în muncă pentru perioada 1 noiembrie 1974 – 25 ianuarie 1978.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2019, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 104, vol. II), fiind recepționată de către Ministerul Afacerilor Interne la 19 martie 2019 (f.d. 117, vol. II), însă la dosar nu sunt anexate probe care ar certifica data recepționării de către Casa Națională de Asigurări Sociale a copiei deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursurile au fost depuse în termen.

Copia recursurilor au fost expediate în adresa intimaților la 10 aprilie 2019, iar la 8 mai 2019, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care Zghibartă Ion a solicitat respingerea recursurilor ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Suăpremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursurile declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM întemeiate și care urmează a fi admise.

În favoarea concluziei enunțate, se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinnd recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Actele administrate la dosar certifică faptul că Zghibartă Ion a depus cerere de chemare în judecată la 29 decembrie 2016 împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM și Casei Naționale de Asigurări Sociale al RM, prin care a solicitat considerarea ca ilegal refuzul Ministerului Afacerilor Interne al RM expus în scrisoarea nr. 10/G-A/p-743/16 din 14 decembrie 2016 și Casei Naționale de Asigurări Sociale, expus prin scrisoarea nr. G-526/18 din 5 martie 2018.

A obliga stabilirea de către MAI a vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne, începând cu momentul pensionării – 14 decembrie 1978 – în mărime de 27 ani 2 luni 10 zile.

A obliga Ministerul Afacerilor Interne al RM și Casa Națională de Asigurări Sociale a RM să includă cu înlesniri perioada 1 noiembrie 1974-25 ianuarie 1978 (3 ani 2 luni 24 zile), în calculul total al vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne. Să stabilească pensia în mărime de 75%, cu adausurile, sporurile și indexațiile, în conformitate cu prevederile legale, începând cu momentul

ieșirii la pensie, reieșind din calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne în mărime de 27 ani (71%) și motivul ieșirii la pensie pentru limită de vîrstă (5%). Să stabilească și să achite restanța și diferența pensiei cu adausuri, sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, începând cu momentul ieșirii la pensie, neplătite în termen din vina organelor care au stabilit incorect vechimea în serviciu și mărimea pensiei, care la 1 decembrie 2017 constituie suma de 63 227,31 de lei.

A obliga Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, să stabilească și să achite pe viitor pensia cu adausuri, sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului, luând ca bază mărimea pensiei indexată la situația din 1 aprilie 2017 în sumă de 4 121,79 de lei, cu indexarea acestora anuală ulterioară, conform prevederilor legislației în vigoare.

Fiind investită cu judecarea cauzei date, prima instanță prin hotărârea din 23 mai 2018 a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Zghibartă Ion împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM și Casei Naționale de Asigurări Sociale al RM cu privire la contestarea actului administrativ.

Ulterior, prin decizia din 6 februarie 2019 instanța de apel a respins apelurile depuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM, menținînd hotărârea din 23 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în coroborate cu probele atașate la dosar, menționează că este prematură concluzia primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel, deoarece soluția în speță este eronată, adoptată cu încălcarea normelor de procedură și aplicarea incorectă a normelor de drept material, care afectează legalitatea deciziei contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Prin prisma art. 6 CEDO și art. 241 Cod de procedură civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care s-a călăuzit instanța.

Instanța de recurs menționează că potrivit materialelor atașate la dosar se atestă faptul că Zghibartă Ion a mai înaintat acțiune în instanța de judecată, având ca obiect recalcularea pensiei.

Astfel, conform încheierii Curții Suprime de Justiție din 4 noiembrie 2015 a fost considerat inadmisibil recursul declarat de către Zghibartă Ion împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015, prin care a fost casată hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 3 martie 2015, fiind emisă o nouă hotărâre prin care cererea de cehamre în judecată depusă de către Zghibartă Ion împotriva Ministerului Afacerilor Interne și Inspectoratului de Poliție Orhei al Inspectoratului General al Poliției cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei a fost respinsă (f.d. 26, vol. I).

Prin urmare, având în vedere situația descrisă, Colegiul menționează că la rejudecare instanța de apel urmează să verifice dacă unele cerințe expuse în cererea de chemare în judecată depusă de către Zghibartă Ion la 29 decembrie 2016, nu a fost obiect de examinare al unei acțiuni înaintate în instanța de judecată. Or anterior

invocându-se aceeași perioadă 1 noiembrie 1973 – 25 ianuarie 1978 și stagiul total de cotizare – 27 ani.

De asemenea urmează a fi analizată informația relatată de către Ministerul Afacerilor Interne al RM în răspunsul nr. 15/3 din 2014 (f.d. 171, vol. I).

În continuare, instanța de recurs constată că prima instanța „...a obligat solidar Ministerul Afacerilor Interne și Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în conformitate cu prevederile pct. 8 lit. d) din hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, perioada 1 noiembrie 1974- 25 ianuarie 1978. cu înlesniri, în calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne al reclamantului Zghibarță Ion; a obligat în mod solidar Ministerul Afacerilor Interne și Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească pensia în mărime de 75%, cu sporurile și indexațiile ce se cuvin reclamantului Zghibarță Ion, în conformitate cu prevederile legale. începînd cu momentul ieșirii la pensie 14 decembrie 1998, reieșind din calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne în mărime de 27 ani (71%) și motivul ieșirii la pensie pentru limită de vârstă (5%); a obligat în mod solidar Ministerul Afacerilor Interne și Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite reclamantului Zghibarță Ion restanța și diferența pensiei cu sporurile și indexațiile ce se cuvin, în conformitate cu prevederile legale, începînd cu momentul ieșirii la pensie 14 decembrie 1998...”. Poziția respectivă a primei instanțe a fost menținută de către instanța de apel.

Astfel, în acest sens, Colegiul consideră oportun de a reliefa prevederile pct. 1 din hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016 cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție – Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Protecție și Pază de Stat transmit Casei Naționale de Asigurări Sociale, până la 30 iunie 2017, conform graficului stabilit de către Casa Națională de Asigurări Sociale, documentele și informația, în format electronic, privind stabilirea pensiilor, alocațiilor lunare de stat, alocațiilor lunare nominale pentru merite deosebite față de stat ale beneficiarilor de pensii, stabilite pînă la 31 decembrie 2016.

Totodată, potrivit art. 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Astfel, instanța de apel la rejudecare, prin prisma normelor de drept citate, urmează să decidă asupra corectitudinii pretențiilor invocate de către Zghibarță Ion în cererea de chemare în judecată.

Colegiul punctează faptul că instanțele de judecată, nu au cercetat sub toate aspectele circumstanțele cauzei și eronat au aplicat prevederile legii stabilite în acest sens, în consecință adoptând o soluție neîntemeiată.

Colegiul precizează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului recurentului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se va înlătura omisiunile admise, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, eroare judiciară admisă de către instanțele ierarhic inferioare nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de către Casa Națională de Asigurări Sociale al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM, a casa decizia instanței de apel, cu remiterea cauzei în Curtea de apel Chișinău.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se casează integral decizia din 6 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Zghibarță Ion împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM și Casei Naționale de Asigurări Sociale al RM cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

judecătorii

Oleg Sternioală

Ion Druță

Iurie Bejenaru

Tamara Chișca Doneva

Nicolae Craiu